

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра англійської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА

напрямок підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література)

освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"

Гуманітарний інститут

2015 рік

Робоча програма Практична фонетика англійської мови для студентів за спеціальністю 6.020303 Філологія (українська мова і література), галузь знань 0203 Гуманітарні науки. – 2015 року. – 26 с.

Розробники: **Матвсійченко Вікторія Вікторівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології

Протокол від. “27” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри англійської філології

_____
 “28” серпня 2015 року (Якуба В.В.)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту

Протокол від. “29” вересня 2015 року № _____

“05” лютого 2015 року Вчений секретар _____

(Т.Л.Видайчук)

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного Інституту
 з навчальної роботи
 _____ О.В. Єременко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Практичної фонетики англійської мови»	14
V. Плани практичних занять	15
VI. Завдання для самостійної роботи	20
Карта самостійної роботи студента	22
VII. Система поточного та підсумкового контролю	23
VIII. Методи навчання	24
IX. Методичне забезпечення курсу	24
X. Питання до екзамену	25
XI. Рекомендована література	
Основна	26
Додаткова	26

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Практична фонетика англійської мови» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою англійської філології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Курс практичної фонетики є одним з основних дисциплін, який вивчається у педагогічному університеті на денній формі навчання філологічного факультету, що є нерозривно пов'язаним з курсами практики усного і писемного мовлення та практичної граматики.

Основним документом при складанні програми були Типова програма з англійської мови для університетів/інститутів (чотирирічний курс навчання), рекомендованої Міністерством освіти і науки України і призначеної для вищих навчальних закладів освіти IV рівня акредитації, які здійснюють підготовку майбутніх вчителів та філологів з англійської мови.

Структура і зміст навчальної програми з практичної фонетики побудовані відповідно до вимог ECTS (Європейській кредитно-трансферній системі).

Зміст навчання практичної фонетики студентів напряму підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література) у Київському університеті імені Бориса Грінченка відповідно до вимог ECTS розраховано на півроку на денній формі навчання Гуманітарного інституту. Протягом семестру студенти денної форми навчання оволодівають основними фонетичними знаннями та правилами, формуються основи чіткої і правильної вимови, навички транскрибування та інтонування. Вивчається класифікація інтонаційних моделей та значення їх вживання у зв'язному мовленні. Фонетичний матеріал подається у контексті, і фонетичні навички формуються під час виконання комунікативно-спрямованих вправ.

Метою навчальної дисципліни "Практична фонетика англійської мови" є ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями сучасної фонетики англійської мови, формування фонематичного слуху, артикуляційних навичок та навичок інтонування мовлення; розвиток фонетичної компетенції студентів, як складової мовної компетенції; окреслення шляхів практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок з практичної фонетики.

Завдання курсу " Практична фонетика англійської мови":

- Сформувати у студентів слухо-вимовні навички та уміння правильної вимови англійських звуків.
- Сформувати у студентів сталі інтонаційні навички.
- Розвивати у студентів уміння інтонування власного емоційного мовлення адекватного до комунікативної ситуації.

- Створити у студентів ґрунтовну теоретичну базу про фонетичні закономірності англійської вимови та інтонації.
- Забезпечити засвоєння студентами систематичних знань з практичної фонетики.

Студенти повинні вміти:

- застосовувати отримані теоретичні знання з фонетики в практичній діяльності;
- розуміти різноманітні інтонаційні моделі у зв'язному мовленні та розкривати їх інформаційне значення;
- ефективно і гнучко використовувати знання, навички та вміння з практичної фонетики у використанні англійської мови.

Основні **задачі курсу** практичної фонетики під час проведення практичних занять полягають у тому, щоб допомогти майбутнім вчителям та філологам:

- проаналізувати і засвоїти навчальний матеріал, в якому реалізуються програми теорії та практики;
- оволодіти практичним навиками англійської вимови;
- закріпити набуті теоретичні та практичні знання.

Основною формою організації навчання при вивченні дисципліни "Практична фонетика" є практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота студентів тощо.

Програма передбачає гармонійне та збалансоване поєднання теоретичних знань з практикою. Теоретичний матеріал розкриває закономірності та особливості англійської вимови та інтонації та стає підґрунтям для свідомого застосування практичних навичок. Курс розрахований на підготовку студентів – майбутніх вчителів та філологів.

В програмі представлено список літературних джерел, які включають рекомендовану базову навчальну літературу та додаткову літературу, яка допоможе студентам підготуватися до вивчення курсу практичної фонетики англійської мови, і в повному обсязі оволодіти майбутнім фахом вчителя англійської мови.

На курс "Практичної фонетики" для денної форми навчання (напряму підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література)) гуманітарного інституту навчальними планом відводиться 108 год.: 28 аудиторно-практичних, 40 год. – самостійна робота, 4 год. – модульні, 36 год. – екзамен.

Форма контролю: екзамен – III семестр.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА”

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Практична фонетика

Курс: Підготовка (бакалаврів)	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3</p> <p>Змістових модулів: 4</p> <p>Загальна кількість годин: 108 годин</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Галузь знань 0203 Гуманітарні науки</p> <p>Напрямок підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література)</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень “бакалавр”</p>	<p>Обов’язкова</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 3</p> <p>Практичні: 28 год.</p> <p>Самостійна робота: 40 год.</p> <p>Проміжний модульний контроль – 4 год.</p> <p>Вид підсумкового контролю: екзамен, 36 год.</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Лекції	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна	Модульний
Змістовий модуль I.							
Система англійських приголосних і голосних звуків							
1	Предмет фонетики. Опис мовного апарату і його функцій в утворенні звуків мови. Англійський алфавіт. Поняття про звукову структуру і її компоненти. Поняття про фонетичну транскрипцію. Співвідношення звука і букви. Особливості вимови англійських звуків /i: - i/.	6	0	2	0	2	
2	Голосні звуки та їхня артикуляція. Ритм. Поняття про тон. Спосіб графічного зображення інтонації. Нисхідний тон. Поняття про редукцію. Фразовий наголос. Інтонаційна група.	4	0	2	0	4	
3	Приголосні звуки та їхня артикуляція. Поняття аспірації, палаталізації. Одноударний ритм. Поняття про інтонаційну структуру. Ритмічна група.	4	0	2	0	2	
4	Одноударний ритм. Інтонація спонукальних фраз. Низький нисхідний тон. Склад. Наголос у слові. Складоутворююча функція сонантів в англійській мові.	4	0	2	0	2	
	Всього:	18	0	8	0	10	0
Змістовий модуль II.							
Модифікація звуків. Варіанти вимови							
5	Фонеми /t/, /d/, /p/, /b/, /k/, /g/. Типи вибухів. Вживання високого висхідного тону в неповних питаннях. Ударність вказівних займенників.	4	0	2	0	2	
6	Фонеми. Дифтонги. Зв'язуючий «г». Вживання високого висхідного тону в повних загальних питаннях.	4	0	2	0	2	
7	Асиміляція англійських приголосних. Сполучення приголосних з /θ, ð/. Інтонація прямого звернення.	4	0	2	0	2	
8	Двоударний ритм. Асиміляція у сполученнях приголосних з сонантом /r/. Фонетичний аналіз слова. Вживання високого висхідного тону в складносурядних реченнях.	4	0	2	0	2	
	Модульна контрольна робота № 1	2					2
	Всього:	18	0	8	0	8	2

<p align="center">Змістовий модуль III. Термінальні тони та емпатичні засоби виразності</p>							
9	Триударний ритм. Нисхідний-висхідний тон. Елізія. Інтонація стверджувальних речень.	4	0	2	0	2	
10	Триударний ритм. Нисхідний-висхідний тон у стверджувальних реченнях. Основні типи шкал.	4	0	2	0	2	
11	Висхідний-нисхідний тон. Інтонація питальних речень. Фонетичний аналіз речення.	4	0	2	0	4	
12	Узгодження тонів. Наголос у реченні. Інтонація неостанніх частей речення. Фонетичний аналіз речення.	6	0	2	0	2	
	Всього:	18	0	8	0	10	0
<p align="center">Змістовий модуль IV. Емоційна інтонація у зв'язному мовленні</p>							
13	Слова з двома наголосами у зв'язному мовленні. Інтонація вставних слів. Фонетичний аналіз речення.	4	0	2	0	2	
14	Вираження позитивних емоцій засобами просодії.	4	0	0	0	4	
15	Вираження негативних емоцій засобами просодії.	2	0	0	0	2	
16	Вираження здивування засобами просодії.	2	0	0	0	2	
17	Вираження іронії та сарказму засобами просодії.	4	0	2	0	2	
	Модульна контрольна робота № 2	2					2
	Всього:	18		4	0	12	2
	Підготовка до екзамену	36				36	
	Разом годин за навчальним планом	108	0	28	0	76	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Система англійських приголосних і голосних звуків (8 годин)

Практичне заняття 1

Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення. Артикуляційний базис. Класифікація фонем

Фонетика, як складова лінгвістики (Phonetics as a component of linguistics).

Фонема (The Phoneme). Кількісний склад фонем. Голосні та приголосні фонемі. Поняття про фонему, як найменшу одиницю мови, яка впливає на семантику та граматичну диференціацію. **Алофон (The Allophone)** Поняття про алофони Утворення алофонів у сполученні з різними звуками та як наслідку індивідуальних особливостей вимови. **Органи мовлення (The Organs of Speech)** Поняття про структуру та роботу органів мови. Активні та пасивні органи мови. **Транскрипція та види транскрипції (Transcription and its types)** Доцільність вживання транскрипції, яка є своєрідним алфавітом звуків. Види транскрипції.

Основні поняття теми: фонема, алофон, транскрипція, мускульна напруга, приголосний, тип перешкоди, спосіб продукування шуму, місце утворення перешкод, класифікація, голосний.

Практичне заняття 2

Класифікація англійських голосних та їхня артикуляція

Англійські голосні (The English Vowel System). Кількісний складів англійських голосних. Принципи класифікації англійських голосних за стабільністю артикуляції, за положенням та висотою язика у ротовій порожнині, за подовженістю, за ступенем мускульної напруги, за положенням губ (огубленістю). Артикуляційні особливості англійських голосних. Фонемі [u:], [z:], [æ], [eɪ], [aɪ], [a], [ə], [ɪə] та інші. Практичне вживання фонем з використанням автентичного матеріалу Sound Right, London Linguaphone Course, Oxford Pronunciation Selected Conversations, the BBC Linguaphone Course.

Поняття про редукцію голосних як фонетичного явища. Редукція кількісна дифтонгів та довгих голосних. Редукція якісна м'яка та тверда. Редукція повна (нульова). Повні та редуковані форми слів. Ознайомлення з типами редукції – кількісною (quantitative) – скороченням тривалості голосних, якісною (qualitative) – втратою чіткості тембру голосної, та нульовою (повною) (complete) – випадінням голосного. Порівняння сильних і слабких форм в англійській та українській мовах, попередження основних помилок у їх вживанні.

Основні поняття теми: голосні, класифікація, положення губ, губні, стабільність артикуляції; редукція, якісна редукція, кількісна редукція, повна

(нульова) редукція, редуковані форми слів.

Практичне заняття 3

Класифікація приголосних звуків та їхня артикуляція

Англійські приголосні (The English Consonant System) Класифікація англійських приголосних за місцем артикуляції, за засобом шуму, за роботою головного артикуляції органу, за роботою голосових зв'язок, за манерою утворення перешкоди. Фонема [t], [d], [k], [g], [n], [s], [z], [l], [i:], [p], [b], [m], [e], [l], [f], [v], [j], [θ], [ð], [h], [w], [ŋ], [r], та інші. Практичне вживання фонем фонем з використанням автентичного матеріалу Sound Right, London Linguaphone Course, Oxford Pronunciation Selected Conversations, the BBC Linguaphone Course.

Основні поняття теми: приголосні, класифікація, мускульна напруга, тип перешкоди, спосіб продукування шуму, місце утворення перешкод.

Практичне заняття 4

Ритм. Інтонація. Склад

Одноударний ритм. Інтонація спонукальних фраз. Низький нисхідний тон. Склад. Наголос у слові. Складоутворююча функція сонантів в англійській мові.

Основні поняття теми: Ритм. Інтонація. Термінальний тон. Наголос.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Модифікація звуків. Варіанти вимови (8 годин)

Практичне заняття 5

Фонема /i/, /e/ /æ/. Фонема /t/ /d//k//g//p//b//m//n//l/. Типи вибухів

Практичне вживання фонем з використанням автентичного матеріалу Sound Right, London Linguaphone Course, Oxford Pronunciation Selected Conversations, the BBC Linguaphone Course. Поняття про особливості вживання фонем [t], [d], [k], [g], [p], [b] у зв'язному мовленні. Ознайомлення з явищами Loss of Plosion, Lateral Plosion and Nasal Plosion. Практичне використання цих явищ у мовленні.

Основні поняття теми: носовий вибух, латеральний вибух, вибухові приголосні.

Практичне заняття 6

Фонема /θ//ð//s//z//t//d/. Дифтонги. Зв'язуючий «r»

Практичне вживання фонем з використанням автентичного матеріалу Sound Right, London Linguaphone Course, Oxford Pronunciation Selected Conversations, the BBC Linguaphone Course. Ознайомлення з

фонетичними явищами зв'язуючого «г» (Linking «г»). Практичне використання цих явищ у мовленні.

Основні поняття теми: міжзубні приголосні, африкати, довгі голосні, зв'язуючі приголосний.

Практичне заняття 7

Фонеми /f/ /v/ /w/. Фонеми /θ//ð//s//z/.

Асиміляція англійських приголосних. Редукція англійських голосних.

Практичне вживання фонем з використанням автентичного матеріалу Sound Right, London Linguaphone Course, Oxford Pronunciation Selected Conversations, the BBC Linguaphone Course. **Асиміляція (адаптація) Assimilation of English Consonants** Поняття про асиміляцію як фонетичне явище, що притаманне всім мовам. Аналіз асиміляції за напрямком (прогресивна (progressive), регресивна (regressive) та подвійна (reciprocal or double), ступенем (повна (complete), часткова (partial) та проміжна, або перехідна (intermediate)). Практичне використання фонетичних явищ.

Інтонація прямого звернення.

Основні поняття теми: асиміляція, прогресивна, регресивна, подвійна, повна, часткова, проміжна (перехідна).

Практичне заняття 8

Ритм. Інтонація. Асиміляція

Двоударний ритм. Асиміляція у сполученнях приголосних з сонантом / r /. Фонетичний аналіз слова. Вживання високого висхідного тону в складносурядних реченнях.

Основні поняття теми: наголошений склад, ненаголошений склад, асиміляція.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Термінальні тони та емпатичні засоби виразності (8 годин)

Практичне заняття 9

Ритм. Елізія. Інтонація

Триударний ритм. Нисхідний-висхідний тон. Поняття про елізію. Елізія звуків / t, d, h /. Інтонація стверджувальних речень (прості, імплікаційні, дружні).

Основні поняття теми: наголошений склад, ненаголошений склад, елізія.

Практичне заняття 10

Термінальні тони. Основні типи. Основні типи шкал

Термінальні тони (The Terminal Tones) Поняття про природу та характер англійських тонів. Прості та складні тони. Емоційне відношення, що його передають низький низхідний, високий низхідний, висхідно-низхідний, низький висхідний, високий висхідний, низхідно-висхідний та тони (високий, середній, низький). Термінальний тон, як головний компонент синтагми. Графічне зображення інтонації (Graphical Presentation of Intonation). Графічне зображення наголошено-мелодійного ряду в тексті. Деякі особливості інтонаційних моделей в англійській мові. Практичне використання фонетичних явищ.

Основні поняття теми: термінальний тон, прості та складні тони, низхідний, висхідно-низхідний, висхідний, спадно-висхідний.

Практичне заняття 11

Використання тонів в комунікативних типах речень

Вживання термінального тону в різних комунікативних типах речень. Термінальний тон низький спадний, який звучить завершено, стверджуюче. Термінальний тон низький висхідний, який звучить не завершено. Термінальний тон спадно-висхідний, як комбінація двох тонів. Два типи тонів статичні та нестатичні. Загальна характеристика тонів. Поступово низхідна ступінчаста шкала (The Gradually Descending Stepping Scale). Практичне використання фонетичних явищ.

Інтонація питальних речень.

Основні поняття теми: термінальний тон, комунікативні типи речень, комбінація двох тонів.

Практичне заняття 12

Узгодження тонів. Наголос у реченні. Ритм.

Поняття про узгодження тонів в різних комунікативних типах речень стверджувальних реченнях (statements), загальних запитаннях (general questions), спеціальних запитаннях (special questions), альтернативних (alternative) та розділових питаннях (disjunctive) в окличних реченнях (exclamatory). Поняття про наголос в реченні. Наголошені та ненаголошені слова. Поняття про взаємозалежність наголосу в реченні та його семантичного навантаження. Особливості англійського ритму. Практичне використання фонетичних явищ.

Основні поняття теми: інтонація, наголос в реченні, розподіл наголосу, семантичне навантаження семантичне навантаження, логічний наголос, випадковий підйом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Емоційна інтонація у зв'язному мовленні (4 години)

Практичне заняття 13

Наголос у словах. Інтонація

Слова з двома наголосами у зв'язному мовленні. Інтонація вставних слів. Фонетичний аналіз речення.

Основні поняття теми: склад, головний наголос, другорядний наголос, термінальний тон.

Практичне заняття 14

Вираження емоцій іронії та сарказму засобами просодії

Ознайомлення з просодичними засобами вираження емоцій іронії та сарказму в англійському мовленні. Специфіка цих емоцій. Практичне використання фонетичних явищ з використанням автентичного матеріалу Reward Video Course та Cambridge Video Course.

Основні поняття теми: термінальний тон, емоції іронії та сарказму, просодичні явища.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Практична фонетика»

II курс, III семестр

Разом: 108 год., практичні заняття - 28 год., самостійна робота - 40 год., проміжний контроль - 4 год.

Екзамен – 36 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Змістовий модуль III				Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Система англійських приголосних і голосних звуків				Модифікація звуків. Варіанти вимови				Термінальні тони та емоційні засоби виразності				Емоційна інтонація у зв'язному мовленні		
Кількість балів за модуль	314 балів														
Години	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Теми практичних занять	Фонема, алофон, (1+ 10 балів)	Класифікація англійських голосних (1+ 10 балів)	Класифікація англійських приголосних (1+ 10 балів)	Одноударний ритм. Інтонація. Склад (1+10 балів)	Фонеми (1+ 10 балів)	Фонеми (1+ 10 балів)	Асиміляція Інтонація прямого звернення. (1+ 10 балів)	Ритм. Асиміляція у сполученнях приголосних з сонантом /r/. (1+ 10 балів)	Наголос у слові (1+ 10 балів)	Термінальні тони (1+ 10 балів)	Термінальні тони (1+ 10 балів)	Ритм (1+ 10 балів)	Слова з двома наголосами у зв'язному мовленні. Інтонація вставних слів (1+ 10 балів)	Іронія (1+ 10 балів)	
Самостійна робота	(4x5=20 балів)				(4x5=20 балів)				(4x5=20 балів)				(2x5=10 балів)		
Модульний контроль	Модульна контрольна робота 1 ПМК (25 балів)								Модульна контрольна робота 2 (25 балів)						
Семестровий контроль	Екзамен (40 балів)														

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
Система англійських приголосних і голосних звуків

Практичне заняття 1

Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення.
Артикуляційний базис. Класифікація фонем.

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Ознайомлення студентів з поняттями предмету.
- 1.2. Аналіз понять «фонема», «алофон».

II. Практична частина.

- 2.1. Вивчення типів транскрипції.
- 2.2. Артикуляційна база англійської.

Практичне заняття 2

Класифікація англійських голосних та їхня артикуляція

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Презентація таблиці голосних.
- 1.2. Аналіз голосних звуків за критеріями.

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз артикуляції голосних.
- 2.2. Відпрацювання вимови голосних.

Практичне заняття 3

Класифікація приголосних звуків та їхня артикуляція

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.3. Презентація таблиці приголосних.
- 1.4. Аналіз приголосних звуків за критеріями.

II. Практична частина.

- 2.3. Аналіз артикуляції приголосних.
- 2.4. Відпрацювання вимови приголосних.

Практичне заняття 4
Ритм. Інтонація. Склад
 План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Одноударний ритм.
- 1.2. Інтонація спонукальних фраз. Низький нисхідний тон.
- 1.3. Склад. Наголос у слові. Складоутворююча функція сонантів в англійській мові

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз тональних контурів спонукальних фраз.
- 2.2. Тренувальні вправи на визначення складів у слові.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II
Модифікація звуків. Варіанти вимови.

Практичне заняття 5

Фонеми /i/ /e/ /æ/. Фонеми /t/ /d//k//g//p//b//m//n//l/. Типи вибухів.

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Презентація фонем /e/ /æ/ та /t/ /d//k//g//p//b//m//n//l/.
- 1.2. Аналіз типів вибухів.

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз артикуляції фонем у мовленні.
- 2.2. Відпрацювання вимови фонем у мовленні.

Практичне заняття 6

Фонеми/θ//ð//s//z//t//d/. Дифтонги. Зв'язуючий «r»

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Презентація фонем /θ//ð//s//z/ /t//d/.
- 1.2. Аналіз фонетичного явища «зв'язуючий «r»».

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз артикуляції фонем у мовленні.
- 2.2. Відпрацювання вимови фонем у мовленні.

Практичне заняття 7.

Дифтонги. Фонеми /f/ /v/ /w/. Фонеми/θ//ð//s//z/.

Асиміляція англійських приголосних. Редукція англійських голосних.

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Асиміляція за напрямком та ступенем. Кількісна, якісна та повна редукції.
- 1.2. Ознайомлення з інтонацією прямого звернення.

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз асиміляції на прикладах.
- 2.2. Аналіз тональних контурів фраз з прямим зверненням.

Практичне заняття 8

Асиміляція англійських приголосних. Ритм. Інтонація

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Асиміляція у сполученнях приголосних з сонантом / r /. Фонетичний аналіз слова.
- 1.2. Ознайомлення з інтонаційної моделю високого висхідного тону в складносурядних реченнях.

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз асиміляції на прикладах.
- 2.2. Аналіз інтонаційного контуру з високим висхідним тоном у складносурядних реченнях.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Термінальні тони та емпатичні засоби виразності

Практичне заняття 9

Елізія. Ритм. Інтонація

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Поняття про елізію. Елізія звуків / t, d, h /.
- 1.2. Ознайомлення з інтонаційними моделями триударного ритму. Нисхідний-висхідний тон.
- 1.3. Інтонація стверджувальних речень (прості, імплікаційні, дружні).

II. Практична частина.

- 2.1. Аналіз випадків елізії у словах.
- 2.2. Аналіз інтонаційного контуру з нисхідним-висхідним тоном.
- 2.3. Аналіз інтонаційних моделей стверджувальних речень.

Практичне заняття 10
Термінальні тони. Основні типи.

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Поняття про термінальний тон.
- 1.2. Аналіз інтонаційних контурів.
- 1.3. Ознайомлення з висхідною та низхідною інтонацією.

II. Практична частина.

- 2.1. Відпрацювання вимови та інтонації текстів.
- 2.2. Транскрибування та інтонування речень.
- 2.3. Перевірка виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 11
Використання тонів в комунікативних типах речень

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Аналіз інтонаційного контуру в комунікативних типах речень.
- 1.2. Ознайомлення з інтонацією різних речень.

II. Практична частина.

- 2.1. Відпрацювання вимови та інтонації текстів.
- 2.2. Інтонування речень різних комунікативних типів.
- 2.3. Перевірка виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 12
Узгодження тонів. Наголос у реченні. Ритм.

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Презентація прикладів речень з узгодженням тонів.
- 1.2. Ознайомлення з наголосом у реченні. Ритм.

II. Практична частина.

- 2.1. Відпрацювання вимови та інтонації текстів.
- 2.2. Інтонування речень різних комунікативних типів.
- 2.3. Перевірка виконання самостійної роботи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Емоційна інтонація у зв'язному мовленні

Практичне заняття 13

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Ознайомлення зі словами, які мають два наголоси.
- 1.2. Ознайомлення з інтонаційними моделями фраз зі вставними словами.

II. Практична частина.

- 2.1. Транскрибування та інтонування речень.
- 2.2. Аналіз інтонаційних контурів фраз зі вставними словами.
- 2.3. Перевірка виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 14

Вираження емоцій іронії та сарказму засобами просодії

План заняття

I. Теоретична частина.

- 1.1. Презентація класифікації емоцій.
- 1.2. Ознайомлення з просодичними засобами вираження емоцій іронії та сарказму.

II. Практична частина.

- 2.1. Відпрацювання вимови та інтонації текстів.
- 2.2. Інтонування речень з емоціями іронії та сарказму.
- 2.3. Перевірка виконання самостійної роботи.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Система англійських приголосних і голосних звуків

Тема 1. Органи мовлення. Артикуляційний базис

1. Характеристика органів мовлення. Опис процесу творення звуків за допомогою органів мовлення.
2. Фонеми та алофони.

Тема 2. Транскрипція

1. Визначення транскрипції, основні її завдання. Характеристика видів транскрипції.
2. Способи транскрибування англійського речення.
3. Транскрипція підібраних речень.

Тема 3. Класифікація англійських приголосних та голосних звуків

1. Вивчення класифікації приголосних звуків.
2. Вивчення класифікації голосних звуків.
3. Артикуляційні особливості приголосних та голосних звуків.

Тема 4. Склад та розподіл на склади

1. Проаналізувати випадки розподілу на склади. Складоутворюючі фонеми. Поняття про графічний та фонетичний склад.
2. Дібрати приклади різних видів складів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Модифікація звуків. Варіанти вимови

Тема 5. Асиміляція англійських приголосних

1. Проаналізувати випадки асиміляції на прикладах 5 автентичних текстів (аудіокниг, пісень).

Тема 6. Редукція англійських голосних

1. Проаналізувати випадки редукції на прикладах 5 автентичних текстів (аудіокниг, пісень).

Тема 7. Зв'язуючий 'r' у зв'язному мовленні

1. Проаналізувати випадки зв'язуючого 'r' на прикладах 5 автентичних текстів (аудіокниг, пісень).

Тема 8. Британська та Американська англійська

1. Проаналізувати варіанти вимови Британської та Американської англійської на прикладах автентичних текстів (аудіокниг, пісень).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Термінальні тони та емпатичні засоби виразності

Тема 9. Наголос у слові

1. Ознайомитися з поняттям про головний та другорядний наголос. Роль наголосу в слові для правильного читання голосних літер.

2. Опрацювати правила читання голосних у двоскладових словах. Двоскладові слова з наголосом на першому складі. Двоскладові слова з наголосом на другому складі. Наголос в словах іноземного походження. Слова з двома наголосами.

3. Навести 5-10 прикладів на правила читання кожного з вищезгаданих випадків.

Тема 10. Класифікація англійських термінальних тонів

1. Навести приклади речень з використанням різних термінальних тонів.
2. Визначити емоційну модальність термінальних тонів на прикладах.

Тема 11. Використання термінальних тонів

в різних комунікативних типах речень

1. Проаналізувати випадки використання термінальних тонів у розповідних реченнях, спеціальних, загальних, розділових та альтернативних запитаннях на прикладах автентичних текстів.

Тема 12. Вживання тонів у звертаннях, переліку та додатку

1. Проаналізувати випадки вживання термінальних тонів у звертаннях, переліку, додатку та привітаннях на прикладах автентичних текстів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Емоційна інтонація у зв'язному мовленні

Тема 13. Вираження позитивних емоцій засобами просодії

1. Проаналізувати випадки вираження позитивних емоцій засобами просодії на прикладах автентичних текстів.

Тема 14. Вираження негативних емоцій засобами просодії

1. Проаналізувати випадки вираження негативних емоцій засобами просодії на прикладах автентичних текстів.

Тема 15. Вираження емоцій здивування засобами просодії

1. Проаналізувати випадки вираження емоцій здивування засобами просодії на прикладах автентичних текстів.

Тема 16. Вираження емоцій іронії та сарказму засобами просодії

1. Проаналізувати випадки вираження емоцій іронії та сарказму засобами просодії на прикладах автентичних текстів.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання
Змістовий модуль I			
Система англійських приголосних і голосних звуків			
1. Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення. Класифікація фонем.	Практичне заняття, індивідуальне заняття,	5	
2. Приголосні звуки та їхня артикуляція.	Практичне заняття, індивідуальне заняття,	5	
3. Голосні звуки та їхня артикуляція.	Практичне заняття, індивідуальне заняття,	5	
4. Англійські звуки в порівнянні з українськими	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
Змістовий модуль II			
Модифікація звуків. Варіанти вимови			
5. Фонеми [t], [d], [k], [g]. Типи вибухів.	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
6. Фонеми. Дифтонги. Зв'язуючий «r»	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
7. Асиміляція англійських приголосних. Редукція англійських голосних	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
8. Британська та американська англійська.	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
Змістовий модуль III			
Термінальні тони та емпатичні засоби виразності			
9. Склад. Наголос у слові.	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
10. Термінальні тони. Основні типи.	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	

11. Використання тонів в комунікативних типах речень.	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
12. Узгодження тонів. Наголос у реченні. Ритм.	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
Змістовий модуль IV Емоційна інтонація у зв'язному мовленні			
13. Вираження позитивних емоцій засобами просодії . Вираження негативних емоцій засобами просодії	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
14. Вираження здивування засобами просодії. Вираження іронії та сарказму засобами просодії	Практичне заняття, індивідуальне заняття	5	
Всього:		70	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Практична фонетика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях:

Розрахунок рейтингових балів з коефіцієнтом

II курс (3-й семестр)

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування практичних занять	1	14	14
2.	Виконання завдань з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	14	70
3.	Робота на практичному занятті	10	14	140
4.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів становить $60/274 = 0,2$				
5.	Екзамен	40	1	40

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
---	-----------------------------------	------------------------------

1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється у письмовій формі.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- Словесні: пояснення, розповідь, бесіда.
- Практичні: вправи на транскрибування, інтонування речень, імітація текстів
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: прослуховування аутентичних аудіо матеріалу та відеоматеріалу.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- робоча навчальна програма;
- навчальні посібники;
- конспекти занять;
- аудіофонограми текстів;
- ресурси глобальної комп'ютерної мережі;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового

контролю);

➤ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Практична фонетика англійської мови»

X. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Phonetics as a science. The phoneme and the allophone.
2. Intonation and its functions.
3. Transcription and its types.
4. Word stress.
5. General characteristics of the English phonemes.
6. The English Vowel System.
7. Organs of speech: active and passive.
8. Accented types of words.
9. The articulation basis of English.
10. Intonation and the segments of the intonation group.
11. The Sentence Stress.
12. Assimilation and ways of analyzing it.
13. Variations in sentence stress.
14. Partial assimilation affecting the place of articulation.
15. Some rules of the syntagmatic division.
16. Partial assimilation affecting the work of the vocal cords.
17. Communicative types of sentences.
18. Partial assimilation affecting the lip position.
19. The English phonemes. The vowel and the consonant. The English consonant system.
20. Partial assimilation affecting the manner of producing noise.
21. Vowel reduction.
22. The typology of pronunciation mistakes.
23. The Phonemic and the Allophonic Transcriptions.
24. The Syntagm.
25. The system of scales.
26. Assimilation: Nasal and Lateral plosions.
27. Some rules of syntagmatic division.
28. Word stress.
29. The system of scales.
30. The Use of terminal tones.
31. Logical stress.
32. Transcribing Words and utterances.
33. British English.
34. American English.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Аракин В.Д. Практический курс английского языка. I курс: Учеб. для студ. пед. вузов / под ред. Аракина В.Д. – 5-е изд., испр. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 544 с.
3. Мосьпан Н.В. Навчання англійського емоційного мовлення (з використанням автентичних навчальних відеокурсів): навч. посіб. / Н.В. Мосьпан. – К.: Київськ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 72с.

Додаткова:

1. Михальчук В.А. Практическая фонетика английского языка / В.А. Михальчук, М.В. Лысенко // С.Петербург, Изд. дом «Книжный мир», 2001. – 456 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // –М.: Высш. шк., 1980.– 252 с.
3. Kelly G. How to Teach Pronunciation. – Pearson Education Limited. Harlow. England, 2000. – 154 p.
4. Kingdon R. The Groundwork of English Intonation. Laver J. Principles of Phonetics. – Cambridge University Press. 1995.
5. O’Cormor J.D. Phonetics. Penguin Books. – London. England. 1991.
6. Pennington M.C. Phonology in English Language Teaching. – Longman. 1996.
7. Roach P. Introducing Phonetics. – Penguin English. 1992.
8. Brazil D. The Communicative Value of Intonation in English. Cambridge University Press. – UK. 1997.
9. Brown G. Listening to Spoken English. – Longman. 1990.
10. Cruttenden A. Intonation. – Cambridge University Press. 1995.